

نگاهی به «ایران باستان»–۱۷

آپیس؛ گوساله مقدس مصر

امین معصومی

کیبوجیه فرزند کوروش و دومین پادشاه هخامنشیان پس از کامیابی در فتح مصر تصمیم به تسخیر سایر نواحی آفریقا می‌گیرد. در این راه او دو لشگر بزرگ را تدارک می‌بیند. یک لشگر را به قصد تسخیر معبد آمون رهسپار می‌کند و لشگر دیگر را به قصد فتح حبشه به راه می‌اندازد. سرنوشت لشگر اول نامعلوم است و هیچ گاه از ماموریت خود بازنگشت. عده‌ای می‌گویند اسیر توفان شن شده و در زیر شن‌ها مدفون شدند و عده‌ای معتقدند در مسیر بیابان‌های آفریقا راه را گم کرده و دیگر بازنگشتند. به هر حال امروزه یکی از موارد جذاب برای باستان‌شناسان یافتن اثری از این سپاه عظیم پارسی‌ها است تا پاسخ معمای سرانجام آن را حل کنند.

اما لشگر دوم که به فرماندهی شخص کیبوجیه رهسپار شده بود در میانه راه با کمبود آذوقه مواجه شد. با این‌ حال کیبوجیه با بی‌مسئولیتی تمام به این قضیه توجهی نکرد و دستور به طی ادامه مسیر داد و لشگریان او آذوقه محدود خود را از مزارع و شهرهای میان راه تأمین می‌کردند تا آنکه لشگر به بیابان‌های لم‌بزرع آفریقا رسید و از آذوقه میان راه خبری نبود.

گرسنگی چنان بر سربازان کیبوجیه فشار وارد آورده بود که هر ۱۰ سرباز از میان خود به حکم قرعه یکی را کشته و از گوشت او ۹ نفر دیگر تغذیه می‌کردند. این موضوع کیبوجیه را بسیار متوحش و نگران کرد و باعث شد تا بالاخره از سودای فتح حبشه (که در آن زمان پایان دنیا تصور می‌شد) چشم‌پربندد و دستور بازگشت سپاه خود را صادر کند. بازگشت کیبوجیه به «منفیس» (شهر بزرگ مصر) همزمان بود با پیدا شدن آپیس گاو مقدس مصر. مصریان باستان به گاو مقدسی اعتقاد داشتند که او را آپیس می‌نامیدند.

آپیس علائم مخصوصی داشت و اگر به هر دلیل از دنیا می‌رفت وظیفه سنگینی بر دوش مصریان بود تا با جست‌وجو در سرتاسر سرزمین مصر، آپیس جایگزین را بیابند.

این گوساله، ماده گاوی است که پس از اینکه زایید، دیگر آبستن نمی‌شود. به عقیده مصری‌ها شمعاع روشنایی از آسمان به گاو ماده نزول می‌کند و او این گوساله را می‌زاید. این گوساله سیاه است و علائم آن از این قرار است: در پیشانی خال سفید مثلی دارد. در پشت، شکلی شبیه عقاب. روی دم، در مو و زیر زبان مفره‌های (گودی کوچکی). از فضا زمانی که کیبوجیه به شهر منفیس

بازی‌گرد همزمان می‌شود یا پیدا کردن آپیس جدید. هرودوت جریان را این‌گونه شرح می‌دهد: «در موقعی که کیبوجیه به منفیس برگشت، مصری‌ها آپیس را یافته بودند. به مناسبت این واقعه مصری‌ها بهترین لباس خود را در بر کرده و غرق شادی بودند.

کیبوجیه تصور کرد که مصری‌ها از بهره‌مند نشدن او شادی می‌کنند و بر اثر این اشتباه کلاترئان شهر منفیس را احضار کرده و به آنان گفت: چرا سابقاً مصری‌ها چنین رفتاری نداشتند و حالا که من با تلفات زیاد از سفر جنگی خود برگشته‌ام، شادی می‌کنند؟ کلاترئان جواب دادند: مصری‌ها به مناسبت یافتن خدای خود وجد و سرور دارند و پیدایش این خدا به فاصله‌های زیادی از زمان روی می‌دهد.

شاه پس از شنیدن این جواب گفت: شما دروغ می‌گویید و مجازات دروغگو اعدام است و آنان را اعدام کرد. پس از اعدام آنها، کیبوجیه کاهنان را خواست و چون همان جواب را شنید، گفت: آپیس را نزد من آرید. آنها به دنبال آپیس رفتند تا آن را به حضور پادشاه آورند.

چون آپیس را نزد کیبوجیه آوردند، او که حرف کاهنان را هم به مانند کلاترئان باور نکرده بود، دیوانه‌وار شمشیر را کشیده خواست به شکم ماده گوساله فرو برد.

ولی ضربت به ران آپیس تصادف کرد. بعد کیبوجیه رو به کاهنان کرده گفت: شما چه آدم‌های پستی هستید، مگر خدا خون و گوشت دارد، یا از آهن متالم می‌شود؟ استهزایی که از من می‌کنید برای شما گران تمام خواهد شد و پس از آن امر کرد کاهنان را شلاق بزنند و مصری‌های را که مشغول جشن و سرور هستند گرفته و فورا بکشند.» اینچنین بود نتیجه توهم کیبوجیه پس از لشگرکشی فاجعه‌بار به حبشه که موجب کشتار در مصر شد. اما گوساله بیچاره هم از زخمی که به ران او وارد شده بود، مرد و کهنه او را در نهان به خاک سپردند تا مجدداً موجب خشم کیبوجیه را فراهم نیاورد.
باشند.

شیرزنی در نهضت جنگل

رابعه موحد

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

شیرزنی در نهضت جنگل

رابعه موحد

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

شیرزنی در نهضت جنگل

رابعه موحد

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

شیرزنی در نهضت جنگل

رابعه موحد

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

شیرزنی در نهضت جنگل

رابعه موحد

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظمت خانم

عظ